

"ויפגע במקום וילן שם וגו', וייקץ יעקב שנתו ויאמר אכן

יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי" (כח, יא, טז)

כתוב במדרש שאותן י"ד שנים שיעקב נטמן בבית המדרש של שם ועבר לא שכב יעקב רק היה לומד ועובד את השי"ת בלימודו, אבל יעקב לא ידע שבזמן השינה אפשר גם לעבוד את השי"ת, וכאשר בא אל המקום ההוא, וישכב ויחלום וגו', אז ראה יעקב אבינו ע"ה, שגם בזמן השינה יש יכולת לעבוד את השי"ת, וזה מה שכתוב "ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה" – יעקב אומר שהוא רואה שיש עבודת ה' גם כן בשינה, ויכולים לעבוד את עבודת הקודש בשינה, "ואנכי לא ידעתי" - לא ידעתי מזה עד עכשיו.

אוהב ישראל

א נקודל'ה

"ויקה מאבני המקום וישם מראשותיו" (כח, יא)

אומר רש"י: "התחילו מריבות זו עם זו וכו' מיד עשאן הקב"ה אבן אחת" וכו'. לכאורה אם כבר נעשה נס וכל האבנים נעשו לאבן אחת, למה לא נעשה נס יותר גדול כבר שיהפכו לדבר רך שיהיה יותר נוח. אלא מכיוון שהנס נעשה על ידי שהאבנים רבו, לא רצה הקב"ה שייחפך לדבר נוח, כדי ללמדנו שממריבה לא יכול לצאת דבר נוח.

הגר"א

"ותאמר הפעם אודה את ה'" (כט לה)

חז"ל אומרים בברכות שלא היה אדם שהודה לה' עד שבאה לאה, והדבר תמוה, וכי האבות לא הודו לה', והלא התפללו אליו והקריבו לפניו קרבנות. אלא נראה לפרש על פי מה דברי הגאון מהר"ם שיק זצ"ל שהסביר שלא אמרה את זה בלשון שאלה ותמיהה - וכי די אם רק הפעם אודה את ה', הלא עלי להודות לו תמיד על רוב רחמיו וחסדיו, על כן קראה שמו יהודה, כדי ששם זה יזכיר לה תמיד את חובתה להודות לה' בכל עת. ובזה יאירו לנו דברי חז"ל, שבאמת גם האבות הודו ושבחו לה' על הטוב שגמלם, אבל לא עשו זכר לנס באופן שיהיה תמיד לנגד עיניהם ולא יזוז ממחשבותם, עד שבאה לאה ולימדה כיצד יש להודות לה', שיש לשבח ולהודות לו תמיד בכל עת על רוב רחמיו וחסדיו. ונכון בע"ה.

דעת סופר

"ויקץ יעקב משנתו" (כח, טז)

שאלו את רבי מאיר מפרמישלאן במה הצדיק שונה מן האדם הרגיל. השיב רבי מאיר: "הן הצדיק והן האדם הרגיל מתעוררים במהלך הלילה משנתם, הצדיק מזנק ממיטתו ורץ בהתלהבות לעבודת הבורא, ללמוד תורה ולהתפלל. לעומתו, האדם הרגיל מתהפך לצד השני ומוסיף לישון". הוסיף רבי מאיר: "הבדל זה אנו מוצאים בתורה בין יעקב לפרעה. על יעקב נאמר 'ויקץ יעקב משנתו ויאמר, אכן יש ה' במקום הזה' – הוא קם מיד לעבוד את בוראו, ואילו על פרעה נאמר 'ויקץ פרעה, ויישן ויחלום שנית' – הוא חזר לישון"...

רבי מאיר מפרמישלאן

"לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו" (כט, ז)

הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע היה רגיל לשפוך שיחו לפני אדון שומע תפלה: רבונו של עולם, אם עדיין 'לא' הגיע ח"ו 'עת האסף המקנה' צאן קדשים בני ישראל, שעדיין לא הגיע זמן גאולתם, אזי על כל פנים 'השקו הצאן ולכו רעו' תן להם פרנסה ומחיה בשפע עדי יזכו לגאולה שלימה בב"א.

רבי מאיר מפרמישלאן

"ויאמר לבן ליעקב טוב תתי אותה לך מתתי אותה לאיש

אחר" (כט, יט)

לבן הרי היה רשע וצריך להבין למה אמר ליעקב: "טוב תיתי אותה לך מתיתי אותה לאיש אחר", איזה אינטרס היה לו כאן? אמנם, לבן הכיר היטב את בתו רחל, וידע בבירור כי צדיקת זו, אם תינשא לאיש רשע, ודאי תהפוך את מידותיו הרעים ותחזירנו למוטב, ולכן פחד שאם יעקב ישא אשה אחרת שאינה צדקת, אזי ודאי בכוח קדושתו יחזירנה בתשובה וחשב רשע זה בלבו: למה לי להרבות צדיקים בעולם... ולכן אמר ליעקב: "טוב תתי אותה לך מתתי אותה לאיש אחר" כדי שלא יתרבו צדיקים בעולם.

לקוטי מהר"ם שיק

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

"וירא ה' כי שנואה לאה ויפתח את רחמה" (כט, לא)

במדרש תנחומא: "ראה כי שנואין מעשי עשיו בפניה". יש להבין למה דווקא בזכות הזאת זכתה להיפקד: אלא הגמי אומרת שלכן היו אמותינו עקרות, כיון שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים. והנה כאן מצאנו שהיו עיני לאה רכות ורש"י אומר שבכתה הרבה מחמת שחששה שתינשא לעשיו, וזה מה שכתב המדרש, שהקב"ה ראה שלאה כבר בין כה וכה התפללה הרבה מחמת ששנואין מעשי עשיו בעיניה, ולכן נפקדה מיד.

קדושת לוי

א זיס ווארט

"ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי" (כח, טז)

חז"ל אומרים על דמות האדם שבארבעת חיות המרכבה שהיא דקיונו של יעקב אבינו, והנה יעקב אבינו, כעת על ידי מראה הסולם, שראה ראשו מגיע השמימה עד לכיסא כבוד ועת"ש, נודע לו הדבר שגם צורתו חקוקה בכיסא הכבוד, ועד עתה ידע רק משלש החיות החקוקות בכיסא הכבוד, והם: אריה כרוב נשר ר"ת: "אכן" וזה מה שאמר יעקב אבינו: "אכן יש ה' במקום הזה" זה ידעתי מכבר, אולם "ואנכי" ר"ת אריה נשר כרוב יעקב זה "לא ידעתי".

הגה"ק ר"ש מאוסטראפאלי זי"ע

"ותאמר אל יעקב הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי" (ל, א
לכאורה צריך להבין את האמירה של רחל וכי אם לא תלד בנים תמות? אלא אפשר לתרץ על פי מאמר חז"ל: לעולם ירגיז אדם יצה"ט על יצה"ר, נצחו מוטב ואם לאו ילמד תורה, נצחו מוטב ואם לאו יקרא ק"ש, ואם לאו יזכיר לו יום המיתה. הגמ' במסכת סוטה אומרת: נשים במאי זכיין, באמטויי בנייהו לבי כנישתא. ומפרש הי"עירות דבש" שהגמרא שואלת במה הנשים מנצחות את היצה"ר? היות והן פטורות מתורה ומק"ש שהם מצות עשה שהזמן גרמא, ועונה הגמרא שבזכות שמגדלים בניהם לתורה יש להן חלק בתורת בניהם. ועל ידי זה מנצחים את היצה"ר. וזה מה שאמרה רחל, "הבה לי בנים", שאוכל לגדלם לתורה ולנצח את היצה"ר על ידי זה, "ואם אין מתה אנכי", פי' שאין לי תקנה אחרת לנצח את היצה"ר רק בזה שאזכיר לי יום המיתה, כי העצות האחרות לא שייכות אצלי, וזה לא נכון להשתמש בעצה זו, כמבואר שם ב"יערות דבש", שהזכרת יום המיתה מביאה לידי עצבות, על כן "הבה לי בנים" לנצח את היצה"ר על ידיהם.

יפה לקץ

"והנה סולם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה" (כח-יב)

אם האדם שפל בעיני עצמו, שהוא מוצב ארצה, אזי וראשו מגיע השמימה" - הריהו באמת גדול בשמים; כפי שאומר הזהר הקדוש: מאן דהוא זעיר איהו רב", והוא זוכה לידי כך שיהיה "והנה ד' נצב עליו" - שתהא השכינה שרויה עליו, כמאמר הכתוב: אשכון את דכא"..."

אורח לחיים

"סולם" בגימטרי "ממוין". אמנם הממוין הינו דבר שפל ביותר, מוצב ארצה, אך בכל זאת "וראשו מגיע השמימה" אפשר לפעול בעזרת הממוין גדולות ונצורות, אשר יגיעו עד השמים, כמו גמילות חסדים וצדקה...

אור צדיקים

לא יעשה כן במקמנו לתת הצעירה לפני הבכירה. (כט-כו)
לבן רמוז בזה ליעקב את העוול שעשה בנטלו מעשו את הברכות, אף כי עשו היה קשיש ממנו. לפיכך אמר לו: "לא יעשה כן במקמנו" - אצלנו אין נוהגים כך לתת את הצעירה לפני הבכירה. אולי במקומכם אתם נוטל לו הצעיר את המגיע לבכור, אבל לא אצלנו...

בית הלוי

ויחלוס והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה

והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו, והנה ה' נצב עליו (כח יב) ת

שלשה פעמים נאמר כאן "והנה", ופירוש הדבר הוא כך כשיעקב אבינו הלך אל לבן הארמי, היה הדבר קשה מאד בעיניו, לפרוש מבית מדרשו של שם ועבר וללכת למקום כזה, ומרוב צער נפל ממדרגתו, ולכן הראו לו בחלוס כמה גדולה ומשובחת היא מדת השמחה, ושלא תעלה בלבו שום עצבות, אלא יתחזק ויעבוד את ה' בשמחה בכל מצב שהוא. וידוע מאמר חז"ל: אין "הנה" אלא שמחה, כמו שנאמר (שמות ד יד) הלא אהרן אחיך וגוי' וגם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלב. וזה מה שהראו לו בחלוס, **והנה**, כשהאדם שרוי בשמחה, סולם מוצב ארצה, אף שנדמה לו שהוא מוצב ארצה, בשפל המדרגה, בכל זאת וראשו מגיע השמימה, כי ע"י שמחה האדם יכול לעלות לרום המעלות. ולא עוד, אלא שעל ידה הוא יכול לעלות למדרגה עוד יותר גבוהה ממדרגת המלאכים, וזהו, **והנה**, ע"י שמחה, מלאכי אלקים עולים ויורדים. ועוד, שע"י שמחה זוכה האדם שכבי' ה' נצב עליו, וזהו, והנה, ע"י שמחה, זוכה האדם כי ה' נצב עליו.

קדושת יום טוב